

Hội chứng “ta ru”

Nếu muốn tra tự điển tìm ý nghĩa của từ “ta ru”, tất nhiên chúng ta không thể nào tìm ra được trừ phi nhóm Nguyễn Thành Thống, Nguyễn Kim Ngân, Nguyễn Văn Độ và anh Nguyễn Hoàng nghiên cứu để cho ra một Tân Tự điển riêng biệt...

Từ *ta ru* là một từ lái, đồng nghĩa với từ *tu xuất* do những anh em Ex. lập ra. Chẳng hạn ex-séminarist, ex-Lasalle, ex-Saint Paul, ex-Khiết Tâm, ex-Salésien, ex-prêtre, v.v. Nói một cách thánh thiện, những người ex này thuộc dòng Thánh Bonaventura, một dòng không có nhà dòng, không có tu viện trưởng, không có nhà tập cũng như chẳng có nội quy dòng. Nhưng nó vẫn hiện hữu và quy tụ những anh chị em ex từ nhiều cộng đoàn.

Nói một cách tổng quát là như thế... Ở đây xin phép được giới hạn ở một cộng đoàn nhỏ: nói về ex-Stella Maris, còn gọi là ex-Sao Biển.

Mặc cảm vì là một ex

Là một chủng sinh, là một chú học trường La Tinh được mọi người trong giáo xứ kính nể và kỳ vọng cho nên khi xuất ra, thường cảm thấy bẽ bàng và xấu hổ. Điều này cũng là lẽ thường tình vì mỗi khi về nghỉ hè, được gia đình ưu ái, được bà con chòm xóm quý mến và cha xứ quan tâm cho ngồi nơi hàng ghế gần cung thánh, được đọc sách Thánh, cho rước lễ và coi sóc thiếu nhi. Thế mà bây giờ phải ngồi

như các thanh niên khác, phải lẩn tránh và không dám nhìn mặt người khác. Mức độ mặc cảm tùy thuộc vào thời gian ở chủng viện lâu hay mau, dài hay ngắn. Mức độ này nhiều hay ít, sâu đậm hay mau tan cũng tùy thuộc vào thời gian đó: thời gian ăn cơm nhà Đức Chúa Trời lâu hay mau. Những người ở một vài năm, lúc đầu buồn chán; nhưng sau đi học trường ngoài, đạt học sinh giỏi, dễ dàng thích nghi và tiến thân rất mau trong quân đội hay ngoài xã hội. Ngược lại, những ai ra muộn hơn, thường khó thích nghi, gặp khó khăn trong cuộc sống vì ‘dở dở ương ương’ không tìm được cho mình một nghề ngỗng gì cho ra hồn, nhất là trong hoàn cảnh xã hội hiện nay. Đúng là ‘nửa người, nửa ngợm, nửa đười ươi’! Hơn nữa, cái bệnh ‘kẻ sĩ’ cũng là một ngăn trở đáng kể để cho những người anh em này có thể thích nghi với cuộc sống mới.

Mặc cảm do xuất tu vì hạnh kiếm, vì học vấn. Hồi tục vì lý do này hay lý do khác, vì cảm thấy việc hy sinh phục vụ bất khả thi đối với mình, vì thời cuộc... làm cho kẻ ta ru mặc cảm đã không trung thành, ‘Cầm cày còn ngoái lại sau lưng’ làm cho họ xấu hổ với đời, với đạo..., biến họ thành những con người yếm thế, lẩn tránh và tìm những nơi ít người biết được hoàn cảnh quá khứ của mình để sinh sống. Họ muốn sống một cuộc đời trốn tránh.

*“Ta dại ta tìm nơi vắng vẻ,
người khôn người ở chốn lao xao.”*

Muốn ở ẩn, muốn lẩn tránh nhưng rồi ‘chẳng có gì mới dưới ánh nắng mặt trời này’ (Nihil novi sub sole). Rồi ai ai cũng biết. Có người thông cảm, có người không. Người

thông cảm ít, người 'lên án' nhiều tuy không nói ra. Có lẽ họ đã thần thánh hóa những người đi tu chăng? Cũng đúng thôi: "Tu là cõi phúc, tình là giây oan mà!" Muốn chui vào vỏ ốc. nhưng rồi cũng không xong, phải bò ra và cố tìm thấy ánh sáng mặt trời.

Mặc cảm vì bị Thiên Chúa phạt, nên đành phải ngậm đắng nuốt cay để mà sống. Cũng may, được bạn bè thương giúp đỡ, họ dần dần hòa nhập, tuy không hoàn toàn. Điều này phải thành thật cảm ơn những anh em, vì tình đồng môn, đã hết sức thương cảm, giúp đỡ công ăn việc làm cũng như ngân lượng cho những người gặp khó khăn, tuy là chỉ giúp gạt chứ không thể nào giúp nghèo được. Như thế cũng quá đủ đối với những người thọ ơn rồi. Xin Thiên Chúa trả công bội hậu...

Mặc cảm vì không thỏa mãn được ý muốn của gia đình, của dòng họ, của cộng đoàn giáo xứ. Có khi còn hận đời, hận người, hận bề trên và các giáo sư đã không tạo điều kiện cho mình. Vẫn biết "gọi thì nhiều mà chọn thì ít" nhưng vẫn ầm ức sinh ra có thành kiến....

Mặc cảm vì dư luận cổ điển của cộng đoàn nhà đạo đối với những chú, những thầy tu xuất. Họ thường nhìn những người này với cặp mắt không mấy thân thiện. Khi còn ở trong nhà trường, nhà dòng, nhà tu... họ kính nể và coi trọng; nhưng khi thấy những người này ra đời, họ đổi cặp kính mang và chính những người tu xuất cảm thấy mình xấu hổ và tìm nơi khác để sinh sống, không sống tại quê nhà. Thậm chí nơi đất lạ, họ cố giấu đi cái thân phận ta ru của mình. Dư luận quá đề cao và thần thánh hóa những người đi tu: một thành kiến bảo thủ... làm hư nhiều trường hợp.

Tự hào và tự cao

Ngày nay các anh em ta ru rất tự hào vì mình được xuất thân từ những môi trường giáo dục mà mình đã được đào tạo. Điều này rất dễ hiểu vì những ngôi trường này là những nơi đào tạo rất đặc biệt, khác với những trường học khác. Giáo trình học đã khác xa ở những trường học đời mà còn có những môn ngoại ngữ và tu đức nữa. Kiến thức họ có được rất cao nên khi ra đời họ dễ dàng vượt trội hơn người cùng lứa tuổi và lớp của họ. Họ tự hào là điều tất nhiên bởi vì mặc dù được giáo huấn với giáo trình cổ điển, nhưng rất căn bản và có khá được nhiều kiến thức phổ thông. Họ rất nhớ và ôn lại những kỷ niệm vui có, buồn có khi họ còn ngồi trên ghế nhà trường ở đó mặc dù đôi khi bất bình vì cách giải quyết của một số ân sư...

Chính cái tự hào này làm cho họ trở nên tự cao hay nói đúng hơn: kiêu ngạo như một số người đã khẳng định. Tự hào, đúng nhưng tự cao lại không được. “Cao nhân tắc hữu cao nhân tri,” “Núi này cao ắt có núi cao hơn”. Từ chỗ này sẽ gây ra nhiều hiểu lầm và không tốt cho những giao tiếp với người khác. Ngay cả trong số anh em đồng môn cũng có sự phân biệt giữa anh lớp lớn, lớp nhỏ, lớp đàn anh và đàn em, tuổi cao, tuổi thấp, học vị cao, học vị thấp, có thu nhập cao và vô sản, không có gì. Từ đó sinh ra ảnh hưởng lớn, nặng poidis trong những lần sinh hoạt chung. “Người có tóc” lúc nào cũng có lý. Đó là lý của kẻ mạnh “La raison du plus fort est toujours la meilleure”.

Ngày cuối năm 2017

Hoàng Châu 60